

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Horisori nehranconce nu se
primesc.
Manuscripte nu se redactază.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachr.,
Nux. Angenfeld & Emeric Le-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachr., Anton Oppelt.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII) Erzsébet-körut).
PREȚUL INȘERTIUNILOR: o se-
rie garand pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tariful
și învoială. — RECLAM pe
pagina 8-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 37.)

„GAZETA” iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 199.—Anul LXIX.

Brașov, Vineri 8 (21) Septembrie

1906.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Vineri,
ziarul nu va apăre până Sâmbătă seara.

Fiți bineveniți!...

Ați cu acceleratul de după ameați
sosesc în orașul nostru membrii co-
mitetului central al Asociațiunei și
alți numaroși membrii și oaspeți spre
a lua parte la adunarea generală a
„Asociațiunei pentru literatura ro-
mână și cultura poporului român”.

Fiți bineveniți toți cei ce veniți
la noi în acest vechiu oraș, unde bat
atâtea inimi învăpăiate pentru binele
și luminarea poporului românesc; în
orașul unde munca mai multor ge-
nerațiuni a fost depusă pe sfântul al-
tar al culturai noastre naționale!

Orî și cât ar fi fost sguduiri de
neajunsurile vremilor și a împrejură-
rilor, dimpreună cu frații lor, Ro-
mânii din acest colț al Ardealului —
țera Bârsei bogată în evenimente is-
torice, — orî cât de amars'ar fi simțit
și în acest ceutru de cultură națio-
nală urmările asuprirei din periodul
ultim, viu și nestîns a rămas în in-
imele Românilor de aici sacral foc al
iubirii și al devotamentului către dul-
cea limbă strămoșească, pe care a-o
păstra și a-o cultiva este scopul cel
dintău al „Asociațiunei” noastre.

Frații, cari vin din depărtări se
concluce cu noi, vor găsi dar aici ace-
leași inimi, cari, orî când au cerut
interesele și trebuințele neamului, au
fost gata a aduce cele mai mari jertfe.
Vor găsi aici bravi combatanți pen-
tru tot ce formează idealul aspirați-
unilor noastre în lupta pacinică și stă-
ruitoare pentru câștigarea și asigura-
rea comorilor culturai.

Se vor convinge și frații, cari vin
pentru prima-oară între noi, că la
Românii din Brașov sunt bine aședate
și păstrate ideile, ce formează pro-
gramul de lucrare al „Asociațiunei”,
vor afla între noi destulă pricepere
pentru problemele moderne ale ac-
tivistății, ce chemată este aceasta so-
cietate de aproape cincideci de ani,

a-o desfășura în mijlocul poporului
român.

Curentele populare, cari, mai ales
de un șir de ani încoace s'au, mani-
festat în sinul „Asociațiunei”; ideia
salutară, ca tot ce va întreprinde și
va face „Asociațiunea” să aibă în
vedere ca scop de căpetenie intrarea
în atingere nemijlocită cu poporul,
cu țărănimea noastră; nisuița de a
promova prin înființarea și lățirea
în cât mai mare măsură a bibliote-
celor populare, precum și prin desfă-
șurarea unei propagande sistematice
prin tot felul de scrieri bune și aco-
modate pentru a deștepta poporul și
a-l cuceri în favorul mărețelor pro-
bleme de cultură națională: toate a-
ceste curente, idei și nizuințe și-au
aflat dela început un pat cald în so-
cietatea oamenilor cu carte dela noi
și un răsunet în păturile largi ale
țărânimai noastre din Țeara Bârsei.
Ba ideia ca Asociațiunea să îmbrăți-
șeze în activitatea ei cauza culturală
a poporului, a țărâniei române și
să o promoveze în toate fazele ma-
nifestății sale din viața practică,
putem dice, a găsit dela început în
societatea și în presa noastră, de
aici cei mai convinși și ferventi pro-
pagatori și aderenti.

Cu bucurie și cu adâncă emo-
țiune venim de a întinde mâna
amică fraților, cari aleargă din toate
ținuturile la adunarea „Asociațiunei”.
Suntem nerăbdători de a-i vedea pu-
nând umăr la umăr, în împlinirea
datoriei sfinte, ce o avem cu toții
față cu poporul nostru ați încă atât
de mult rămas îndărăt.

Nu ne indoim, că, ținând seamă
de greutatea și de pericolele timpu-
lui, ce-l străbatem, membrii „Asocia-
țiunei” noastre culturale, întruniți în
adunare generală, vor da națiunei
noastre o nouă și viuă dovadă, că
lucrarea ce-i așteaptă, lucrare salutară
și binecuvântată, îi va uni pe toți în-
tr'un cuget și o simțire. Una se fim
și se simțim, căci una e și ținta ce
o urmărim!

Vă salutăm cu tot focul inimei
noastre, frați iubiti, căți vă întruniți
în orașul nostru, ca împreună să de-
punem tributul de nestrămutat devo-
tament pe altarul limbei române, și
vă urăm bunăvenire!

Programul serbărilor

ce se vor ținea în Brașov cu prilejul adunării
generale a „Asociațiunei pentru literatura ro-
mână și cultura poporului român” convocată
pe zilele de: 8 (21) și 9 (22) Sept. 1906.

Joi în 6 (20) Septembrie.

La orele 2 și 9 min. p. m.

Întâmpinarea membrilor Comitetului
central al „Asociațiunei” la gara princi-
pală a orașului.

Oaspeții vor fi conduși la biroul co-
misiunei de încuarterare (edificiul gimna-
ziului), de unde li-se vor distribui adresele
cuartierelor.

Membrii comisiunei de încuarterare,
cari vor fi de față și la sosirea altor tre-
nuri în ziua de 7 (20) și în dimineața zilei
de 8 (21) Sept., vor purta cocardă albă.

La orele 7 seara.

Convenire colegială în localul „Reu-
munei Industriale (Gewerbeverein), Bule-
vardul Rudolf.

Vineri în 8 (21) Septembrie.

La orele 9 a. m. Serviciu divin în
biserica Sf. Nicolae din Scheiu, împreunat
cu parastas, pentru membrii răposați ai
„Asociațiunii.”

La orele 11 a. m. în sala festivă a
gimnaziului român: Sedința I a adunării,
după programul publicat de Onor. Comitet
central.

Bilete de intrare pentru sedință se vor di-
stribui între orele 8—10 în cancelaria școalei
reale.

La orele 1 p. m. masă comună
festivă, în localul societății de tir (Cuverta
5 cor. de persoană.)

Inșcrierile la masa comună se fac cel mult
până Joi 7 (20) Sept. 8 ore seara la d-l Dr. N.
Vecerdece dirigentul filialei „Albina” din loc.

La orele 3 p. m. petrecere poporală
cu dans, în Groaveri, locul liber dinaintea

gimnaziului, sau la caz de ploaie, în lo-
calul casei de tir.

La orele 8 seara în sala Redutei:
Concertul Reuniunei române de gimnastică
și de cântări din Brașov, după care va
urma o serată dansantă.

Toaleta: Damele: costum național sau toa-
letă de serată; Bărbații: toaletă de salon,
Cocardele pentru participarea la serata dan-
santă costă de persoană: pentru bărbați 2 cor.
pentru dame 1 cor.

Sâmbătă în 9 (22) Septembrie.

La 7 ore a. m., fiind timp favorabil,
excursiuni pe Tâmpa, la Stejeriș sau în
Nou.

La orele 10 a. m. sedința II. a adu-
nării, după programul fixat de onor. co-
mitet central.

La orele 1 p. m. masă comună a la
carte în localul casei de tir.

(Pentru concentrarea societății, familiile ro-
mâne din Brașov sunt rugate a renunța de astă-
dată de a face invitări particulare.)

La orele 4 p. m. sedința festivă a
secțiunilor literare-științifice și conferențe
publice.

La orele 8 seara reprezentațiune tea-
trală în sala »Redutei», dată de diletanții
români din Brașov, cu concursul d-lui Z.
Bărsan și al d-soarei Olympia Brașoveanu.

Duminică în 10 (23) Septembrie.

Diferite excursiuni, între care și ex-
cursiunea la expoziția națională din Bu-
curești, al cărei program amănunțit se va
publica ulterior.

Cei ce doresc a lua parte la excursiunea
în România, sunt rugați a se prevede de acasă
cu certificate pentru trecerea graniței sau cel pu-
țin cu o legitimare din partea autorității co-
munale.

La aceste serbări invităm cu toată
dragostea pe membrii »Asociațiunii» și în
genere pe toți iubitorii și sprijinitorii cul-
turei noastre naționale.

Brașov, 30 Aug. v. (12 Sept. n.) 1906.

Pentru comitetul aranjator:

Andrei Bârseanu,
președinte.

Nicolae Bogdan,
secretar.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.»

Sir Humphry Davy,

naturalistul și prietinel omenimei.
1778—1829.

De N. P. Petrescu.

Acest învățat este unul dintre spiritele
cele mai talentate de pe timpul său. Favorizat
cu mult mai mult de noroc, decât alții
tot așa de sărguincioși, pe terenul științei
sale, el a obținut izbânzile cele mai stră-
lucite într'un timp surprinzător de scurt
și, prin o independență creatoare, a deschis
căi nouă și mai largi. Cercetările și lu-
crările sale geniale totdeauna aveau de
scop, ca rezultatele lor să fie spre folosul
omenimei întregi, ceea ce i-a și succes într-o
așa măsură, că acelea au fost recunoscute
și apreciate chiar și de oamenii laici.

Humphry Davy n'a fost numai un în-
vățat distins, ci și un bărbat plăcut și

nobil. Am dori ca schița următoare să fie
exemplu de urmat pentru cât mai mulți
din cetitorii noștri.

Humphry Davy s'a născut în oră-
șelul englez Penzance din Cornvallis, aproape
de mare, în 17 Decembre 1778. Tatăl său,
Robert Davy, posedă în apropiere o mo-
șioară țărănească, care însă o dădea să o
administreze alții, pentru-că lui îi lipsea
aplicarea și chemarea pentru economia
câmpului. Însă fiind-că venitele, ce le tră-
gea în chipul acesta dela moșie, erau prea
modeste, a încercat să aibă și venite late-
rale ocupându-se cu sculptura și auritura.
Arta aceasta o deprindea cu dragoste și
îndemănare, dar cu ea nu se putea susți-
nea, așa că în sfârșit a trebuit să se ho-
tărăască a se retrage la Ludgvan pe moșia
sa ca, prin administrarea ei, să poată în-
griji mai bine de sine și de ai săi. N'a
avut însă noroc. În loc să-i meargă bine,
a ajuns în mare sărăcie. Supărarea și nă-
cazul i-au sdorbit toată bucuria vieții.
Mai tare l'a durut, că nu putea face nimic
pentru creșterea copiilor săi, ceea ce îi cerea

datoria de părinte, și ceea ce, în faptă, ar
fi și meritat iubirii săi.

Cu deosebire Humphry, fiind cel
mai mare, se dezvoltă spre bucuria tutu-
ror, cari îl cunoșteau. Deja, după-ce tre-
cuse de doi ani, vorbea cu o ușurință
uimitoare și nu arareori cu pricepere și
seriositate, ca un om mare, și totuși cu
naivitate și grație copilărească. Când era
de trei ani, începă să copieze gravuri în
aramă și încă cu îndemănare — cu cinci
ani nu numai că putea ceti și scrie bine,
dar era în stare ceea ce cea numai odată,
să povestească aproape din cuvânt în cu-
vânt — o tărîe de memorie, care și-a pă-
strat-o aproape viața întreagă. Acuși se
încercă a scrie poezii scurte și mici co-
medii, și nici odată nu-i lipseau soți de
joc, cari îl ascultau cu atențiune și mul-
țumire. Micuțul arăta talent deosebit atunci,
când ținea soților săi de joc lecții instruc-
tive despre ceea ce a cetit el, ori despre ce
a învățat el întrebând persoane specialiste.

Cătră acest copil de minune simția
tatăl o dragoste nespūsă, îl învăța unde și

despre ce numai putea și ori-ce filer de
prisos îl întrebuița pentru cumpărarea
de cărți din care să poată învăța petalen-
tatul copil. Instrucțiua școlară din Pen-
zance, lăsă foarte mult de dorit. Scolarul
sărguincios n'a putut trage mare folos în
anii de dezvoltare, dela această instrucție.
În schimb, pe timpul acesta a avut noroc
de altă împrejurare. Anume, nu departe
de Ludgvan, cale de un ceas, în orășelul
Truro, locuia un preot învățat cu numele
Tomkins care, pe lângă chemarea sa de
preot, conducea și o școală pentru limba
latină și, în întreg ținutul, era vestit ca
dascăl foarte harnic. Lui i-se încredință
Humphry când era de doisprezece ani.
Timpul cât l'a petrecut copilul laacest bă-
trân brav, i-a priit foarte bine, mai târziu
el își aducea aminte cu o venerație sinceră
de încăruntitul său Mentor, care i-a pro-
movat nu numai darul poetic, dar, peste
tot, cultura lui științifică, îndeosebi i-a
dat informații pline de învățăături despre
minele de cositor și aramă și despre mun-
citorii, cari lucrau în ele.

Revista politică.

Braşov, 20 Sept. n. 1906.

La acest loc cu durere trebuie să înfierăm *purtarea necorectă, am putea zice criminală, a unui Român*, numărat până ieri alături printre fruntaşii vieţii noastre naţionale. Este vorba despre d. Constantin Burdia, preşedintele comunităţii de avere din Caransebeş, ales acum deputat în acel oraş cu program guvernamental.

Ridicat din popor prin propriile sale puteri, d. Constantin Burdia, de când a ajuns deputat pare a-şi fi pierdut buna chibzuială, căci nu se poate altminteria explica, cum de el vine să arunce în faţa instituţiilor noastre bisericeşti, culturale şi economice invinuirile cele mai grave de nepatriotism, cum eram deprinşi a fi bănuiri până acuma numai de duşmanii neamului nostru.

În ziarul „*Budapester Tagblatt*” numărul dela 2 Septemvrie, d. Burdia scrie un articol, în care arată cu părere de rău, că în ultimele decenii s’au înfiinţat 150 institute financiare şi numeroase institute economice, cari sunt folosite de agitatori duşmani statului, spre a stabili postulate la cari Românii nu au drept, şi a forma aşa zicând „stat în stat”. Ascultaţi, mă rog, ce zice d. Burdia despre institutele noastre:

»In adunări bisericeşti în sinoade şi congrese, în seminariile teologice şi în şcolile confesionale, precum şi în institutele economice, n’a fost pasivitate, ci s’a lucrat sistematic atîtîndu-se poporul român. Aici s’au pregătit alegerile şi aşa s’a făcut posibil, ca în dieta ungară să poată intra agitatorii naţionalişti, duşmani statului».

Asemenea vorbe n’a mai rostit nici un Român, ori cât de renegat ar fi fost el. Domnului Burdia dela Caransebeş i-a fost rezervată cinstea herostratică de a-şi bănuia în publicitatea ungară propriul său neam.

Doi fruntaşi ai vieţii noastre publice, d. Partenie Cosma dela Sibiu şi Emanuil Ungureanu din Timişoara au răspuns rătăcitului, înfierând drept calomnii tendenţioase afirmările lui.

*

În Viena s’au început în ziua de 18 Septemvrie *conferenţele delegaţilor* celor două state Ungaria şi Austria. Este vorba de negocierile economice între cele două state şi deocamdată delegaţii fie-cărui stat vor prezenta lista postulatelor, cari vor servi ca temei la negocierile ulterioare.

*

Singurul *deputat socialist* în dieta ungară, d. Andrei Achim, a păţit-o rău zilele acestea. Mandatul lui fiind

protestat, curia regească l’a anulat, iar pe Achim l’a lipsit pe timp de un an de dreptul său de alegător, condamnându-l şi la purtarea cheltuelilor în suma de vr’o 800 coroane. Motivul sentenţei acesteia atît de aspre se zice, că a fost, că s’a dovedit că Achim a atîţat poporul în foia sa „*Paraszt Ujság*” împotriva nădrăgarilor. — Este de prevăzut că cu asemenea măsuri poporului, care a trimis pe Achim în dietă, numai liniştire nu i-se poate aduce.

*

În ziua de 18 Septemvrie s’a deschis *sesiunea parlamentară austriacă* ocupându-se în acea zi cu diferite moţiuni de urgenţă şi interpelări.

*

În Franţa *lupta cea mare între stat şi biserică* se pregăteşte. Se ştie că papa a respins legea separaţiunii şi clerul şi credincioşii se arată fii credincioşi ai papei. O ştire, ce soseşte astăzi din Paris, anunţă însă că s’a format un grup disident, care vrea să asculte mai mult de stat de cât de biserică şi să primească legea separaţiunii, aşa cum li-o-au dictat-o francmasonii. Foile naţionaliste îşi bat joc de acest grup, în fruntea căruia s’a pus Henri de Houx şi zic că nu vor isbuti a face schismă, împărţind pe catolici în două tabere.

Avis.

Se aduce la cunoştinţa onoratului public, că biletele pentru *concert* şi *teatru* se află în Biroul comitetului aranjator (gimnazial român, cancelaria prof. dela reale) şi se împart în modul următor:

Pentru concert:

Numai pentru oaspeţi: Joi de la 10—12 a. m. şi 3—5 p. m., Vineri de la 8—12 a. m.

Pentru oaspeţi şi pentru Braşoveni: Vineri dela 3—5 şi sara la cassă.

Pentru teatru:

Numai pentru oaspeţi: Sâmbătă de la 8—12 a. m.

Pentru oaspeţi şi Braşoveni: Sâmbătă dela 3—5 d. a. şi seara la cassă.

Comitetul aranjator.

ŞTIRILE ZILEI.

— 7 (26) Septemvrie.

Pentru participanţii la festivităţile „*Asociaţiunii*”. Ori şi ce fel de informaţiuni cu privire la festivităţile împreunate cu adunarea generală a „*Asociaţiunii*”, ce se va ţine în oraşul nostru în zilele de 8 (21) şi 9 (22) Septemvrie (petrecere populară, concert, teatru, masă festivă), precum şi la încuierarea oaspeţilor şi la excursiunea la Expoziţia

din Bucureşti, se dau, începând de Miercuri 6 (19) l. c. la biroul central al Comitetului aranjator în edificiul gimnazialului din loc (parterre, stînga, cancelaria şcolii reale), în fie-care zi între oarele 10—12 a. m. şi 3—5 p. m.

Reuniunea română de gimnastică şi cântări arangiază mâine *Vineri în 8 (21) Sept.* în sala redutei oraşului, din privilegiul adunării generale a Asociaţiunii, un *concert* cu concursul orchestrei oraşeneşti, augmentate cu mai mulţi membrii ai societăţii filarmice.

PROGRAMA:

I. Patru cântece pentru cor mixt: a) I. Mureşianu: „Trecui valea”, b) D. Popoviciu: „Ci-reşele”, c) G. Muzicescu: „Stîncea”, d) G. Muzicescu: „Nevasta care iubeşte”.

II. C. Grammann: „Vrăjitoarea” (Die Hexe) scenă dramatică pentru solo de alt cor de bărbaţi şi orchestră.

III. G. Lima: „Mama lui Ştefan cel Mare”, baladă pentru soli, cor mixt şi orchestră.

IV. I. Brahms: Cîntecul sorţii (Schicksalslied) cor mixt şi orchestră.

V. G. Dima: „Hora” cor mixt şi orchestră.

Preţul locurilor: Balcon 4 cor., Fauteuili 3 cor., Parquet 2 cor. 40 b., Galerie (loc de şezut) 1 cor. 50 b. Parterre (loc de stat) 1 cor.

Începutul concertului la oarele 8 seara.

Adunarea partidului social democrat din Dej. În ziua de 16 l. c. partidul social-democrat din Dej, capitala comitatului Solnok-Dobâca a ținut o adunare populară în piaţa oraşului. Convocatorii au adresat invitaţii tuturor deputaţilor din acest comitat. Dintre deputaţii coaliţionişti numai doi înşi au găsit de cuviinţă a răspunde scuzându-şi absenţa. Deputaţii români d-l Dr. T. Mihali şi Dr. Al. Vaida s’au prezentat în persoană la adunare şi au luat cuvîntul. Cel dintâi a expus părerile partidului naţionalist român asupra votului universal. S’a ridicat apoi evreul Klein Maxi, redactor la o fiuică oficială, să expună părerile stăpînilor săi, cari deasemenea admit votul universal, dar cu restricţia ca alegătorii să ştie ceti şi serie ungureste. Acestuia i-a răspuns d-l deputat Dr. Al. Vaida-Voevod spulberînd şubredile lui argumente. Despre adunare ni-s’a trimis o dare de seamă pe care o vom publica.

Succesul cel frumos ce l’a obţinut la festivalul din Bucureşti între altereuniuni de cântări cu deosebire „*Reuniunea din Beiuş*” n’a lăsat să se odihnească pe unii gazetari şovinişti şi s’au năpustit asupra corpului profesoral dela gimnazialul din Beiuş acuzându-l că ar fi luat parte la o demonstraţie antimaghiară. Se zice că ministrul de culte ar fi ordonat chiar cercetare contra profesorului, doi la număr, cari au fost la Bucureşti cu reuniunea. Este de prevăzut însă că cercetarea nu va avea nici un rezultat, deoarece singura acuzaţie, ce li-se aduce, este că Reuniunea a cântat un imn care se sfîrşeşte cu cuvintele: „*Trăiască România*”, ceea-ce nu e o demonstraţie antimaghiară.

Învăţători premiaţi pentru pomărit. Sub titlul de mai sus am publicat în Nr. 188 (35 de Duminecă) al ziarului nostru numele acelor bravi învăţători români, cari au obţinut premii pentru pomărit. Cinci au fost la număr şi anume: Doi transilvăneni, 1 bănăţean şi doi maramureşeni.

Ştirea acea era luată după „*Fölm. Ertesítő*” şi o credeam exactă. N’a fost însă aşa. Cei doi maramureşeni erau puşi adevăca învăţători la şcoala de stat, ceea-ce nu e adevărat. Din contră amândoi funcţionează la şcoli româneşti. Iată ce ne scrie părintele Gavrilă Dunca, capelanul din leud în privinţa aceasta:

„Vă încunostîntez, că învăţătorii premiaţi pentru pomărit, Vasile Radu din Văleni şi Grigorie Dunca din Jeud nu sunt la şcoli de stat, ci la şcoli confesionale gr. cat. În Văleni şi Jeud nici nu există şcoli de stat. — Jeud (Maramureş) 11 Sept. 1906. Cu toată stima: ss) Gavrilă Dunca capelan.

Rectificăm cu plăcere ştirea din numărul 188.

Curatorul bisericii gr. cat. din Zutor în distr. protopopesc al Almaşului invită la consacrarea nou ziditei biserici gr. cat. ce se va serba la 30 Septemvrie st. n. 1906 prin delegatul arhiepiscopesc Rev. Domn Canonic Dr. Izidor Marcu. După actul consacrării va urma prânz comun cu preţul de persoană 2 cor. 50 b.

— Inteligenţa română de pe valea Almaşului invită la petrecerea ce se va aranja la 30 Sept. st. n. 1906 în Zutor, în favorul nou ziditei biserici gr. cat. Preţul de intrare: de persoană 2 cor., de familie până la 3 membri 4 cor., dela 3 membri în sus de fie-care persoană câte 1 cor. Începutul la 7 ore seara. Ofertele generoase şi contribuiriile peste taxă se primesc cu mulţumire şi se vor publica prin ziare. Familiile au a se îngriji de ale mîncărei, iar de beuturi pe lângă preţuri moderate se îngrijeşte Comitetul aranjator.

Pentru dobîndirea stipendiilor din fundaţiunea vicarului Kőszeghy se publică concurs până la 15 Octomvrie st. n. Pot petiţiona studenţii în drept şi elevi gimnaziali români de origine nobilă din Maramureş. La petiţii să se alăture carte de botez, atestat despre originea nobilă şi testimoniu şcolar din an. şcol. trecut. Petiţiile adresate către comitat sunt a se trimite la Tit Bud vicar Maramureşului. Sighet, 18 Septemvrie 1906. Tit Bud vicar Maramureşului.

Import de cafea şi ceaiu F. A. Degan — Fiume. La insistenţa inteligenţei române d-l F. A. Degan s’a decis a-se aşeza în Fiume, făcînd tot-odată şi bune servicii naţiunii. Cu multe greutate d-l Degan avea a se lupta, însă avînd intenţiunea ca cu ori şi ce preţ să existe aici o firmă română, — care să facă şi propagandă cauzei noastre, — nu va şovăi deşi numai prin jertfă îşi va putea ajunge ţinta.

Capitalul d-lui Degan fiind foarte modest, nu-şi permite a cheltui şi cu reclame prin foi. Deci se roagă a lua cauza d-sale la inimă şi după voinţă să fie recomandat în presa română, căci dacă asaltul prim îi reuşeşte, va putea concentra români în jurul acestei firme. Trimite preţ curent gratuit ori şi cui îl cere! adresa: F. A. Degan — Fiume (Postafioak Nr. 163.)

Corul bisericii rom. gr. or. din Braşovul-vechiu invită la producţiunea musicală-teatrală împreună cu dans, ce se va aranja Sâmbătă în 9 Sept. st. v. (22 Sept. n.) 1906 în sala hotelului „Orient” Nr. 1 din loc. Începutul la 8 oare seara. Dirigent de coruri: D-l St. C. Voicu profesor de musică şi dirigent al corului bi-

Sir Humphry Davy povesteşte, că numai vrednicului preot Tomkins are să-şi mulţumească introducerea în ştiinţele naturale şi că dragostea dascălului său, pentru aceşti rami de ştiinţă, a trecut pe neobservate asupra sa. Tocmai împrejurarea, că în şcoală a învăţat superficial şi ne-complet, a mărit dorul lui pentru o ştiinţă mai aprofundată. Mai departe, prin învăţătorul său, care în Cornvallis era cunoscut în lung şi n lat, ca mare cunoscător şi însufleţit adorator al selbaticelor frumseţi naturale, a devenit şi el prietin zelos al naturii.

Petrecerea lui în Truro, într-aceea a ținut numai cam doi ani. Atunci muri tatăl lui Humphry lăsînd după sine o văduvă întristată cu copii minorenii, dintre cari cel mai mic abia era de patru ani.

Pe moşia tatălui său din Ludgvan, ca în genere în ocolul acela, era foarte puţin loc roditor. Moşia, încărcată deja cu multe sarcini de sub proprietarii de mai nainte, produse puţin venit şi tatălui lui Humphry, în sfîrşit se făcu tot mai slabă şi era tare neîngrijită. Moşioara fu acum

vîndută, proprietara cu copiii se retrase eară la Penzance, ca aci să-şi câştige cele de lipsă pentru ale traiului prin negoţ de modă, cum şi prin cusut şi împletituri. Humphry înţelese îndată starea cea tristă a familiei şi, în curînd, se hotări să se facă farmacist, sperînd că prin asta va uşura soarta mamei sale. El credea că în curînd va câştiga nu numai pentru sine, dar că va putea da mîna de ajutor şi fraţilor săi lipsiţi. Cu gîndul acesta intră ca ucenic la farmacistul Borlase. După obiceiul de pe atunci, bărbatul cunoscător de burueni era şi medic şi chirurg, după cum sunt şi astăzi proprietarii de farmacii de prin oraşelele mai mici din Anglia şi din alte locuri. De aceea pe Humphry îl folosea stăpînul său foarte mult la trimiteri cu medicamente pe la ţară, îl trimetea să cerceteze bolnavii din afară şi să le lege rănile. Ocupaţia din farmacie nu-i convenia de loc, fiind-că afacerea se purta în mod uşuratic, mai mult ca stăpînul să facă câştig cu ea, cu atît mai mult îi plăcea însă ucenicului isteţ învăţarea cu fel şi fel de oameni. Multă bu-

curie simţia el că, în desele sale călătorii, avea ocazie să observe ceea-ce se petrece în jurul său, că putea să-şi îndrepte luarea aminte asupra câmpurilor şi livezilor, cari străluceau în podoaba lor înflorită şi asupra vieţii varie de prin păduri şi de pe vîrfurile munţilor. Stăpînul său avea puţină pricepere pentru ocupaţiile ştiinţifice; era o persoană fără oare-care tîntă mai înaltă. Gîndurile şi scopurile lui erau cu totul tot deosebite de a le lui Davy, care avea pricepere pentru o cultură mai înaltă, şi care nu întrelăsă nici o ocazie de a învăţa cetînd cu sîrguinţă şi studiînd cărţi bune. Dintre toate îl atrăgea chimia, despre care bătrînul Borlase nu ştia nimic mai mult, decât avea trebuinţă la purtarea micii sale afaceri. Din întîmplare lui Humphry îi căzuze în mîna o traducere englezească a chimiei lui Lavoisier, care carte era a şefului său, pe care acesta însă, cum a văzut-o a şi pus-o deoparte.

Davy recunoscu îndată valoarea deosebită a cărţii şi-i sorbi cuprinsul cu adevărată râvnă. Timpul de patru luni, cât

l’a dedicat Humphry pentru cetirea şi recetirea opului epocal al celui mai mare chemist, încă în anii săi de mai tîrziu, îi socotea ca cel mai plăcut din toată viaţa sa. Toate din cartea aceasta minunată erau pline de lumină şi de spirit, pe fie-care pagină din ea, se deschidea pentru el un izvor de comori ştiinţifice atrăgătoare. În starea adevăratei însufleţiri, în care-l străpuse cartea lui Lavoisier, el nu mai avea inimă, decât pentru lumea ideilor, în cari îl introduse francezul învăţat. Numai decât scoase din cămara de vechituri: ţevi de sticlă, retorte, butelii de sticlă pentru fier, tigăi, ceşti şi alte unelte, ca să-şi întocmească aparatele pentru cercetările, cari formau baza învăţăturilor chemice, ale marelui maestru. Nopti întregi nu dormia, numai ca să poată face, neobservat, experimente în odăita sa de pe balcon.

Şeful băgă de seamă că tinărul s’a schimbat acum, dar nici prin minte nu-i trecea, care poate fi cauza acestei schimbări. Însufleţit de studiul, care acum dădea vieţii lui sufleteşti o altă direcţie, cu

sericesc. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de student 80 bani. Venitul curat este destinat pentru sporirea fondului Co-rului bisericeii »Sfintei Adormiri« din Brașovul-vechiu. Contribuțiile peste taxă și oferte benevole se primesc cu mulțumire și se vor publica pe cale ziaristică.

Program: 1. »Tricolorul« cor mixt, armonizat de D. G. Kiriac. 2. »Hora« cor bărbătesc de G. Dima. 3. Declamațiune. 4. »Ioan Păpușarul«, cântoneț comic de V. Alexandri, predată de D. Negură. 5. »Ne-vasta care iubeste«, cor mixt de Muzicescu. 6. »Pe al nostru steag«, cor bărb., armonizat de T. Popoviciu. 7. Teatru: 1. »Tinerete-nebunele« comedie populară într'un act de G. Cătană inv. II. »Idil la țeară«, comedie într'un act de Juin și Flerx localizată de Maria Baulescu.

Niște băieți nesocotiți elevi ai școlai cadrelor de infanterie (școala de subofițeri) din Târgoviște (Mănăstirea Dealului) au dezertat dela școală și au venit pe jos până la Brașov. Plini de praf și sdrențoși, băieții cari sunt în etate de 15—17 ani, s'au prezentat de bunăvoie la poliție, care le-a dat sfatul să se întoarcă de unde au venit.

Un binoclu a fost dus Dumineca trecut după amiază cu ocaziunea teatrului unguresc. Biletul, care cunoaște personal pe domnul, care a dus binoclu, îl roagă pe această cale să binevoiască a-l înapoia.

Nu mai sunt zgrăbunțe, examă, para-ziți, pistrii, pete de ficat și alte necură-țenii ale feței pentru cei-ce întrebuințează laptele de castraveți engles, cel prea vestit și cu totul inofensiv al lui C. Balassa. Acest lapte face pelița obrazului frescă, albă și o întineresc. Efectul se arată după două trei ungeri. Să se bage de semă, ca pe fie-care sticlă să fie scris numele Balassa, o sticlă 2 cor. Săpun veritabil engl. de castraveți 1 cor. Pudră 1 cor. 20 bani. Se capătă în farmacia. Trimite cu poșta farmacistul C. Balassa, Budapest—Erzsébet-falva.

Dela expozițiune.

București, Sept. 1906.

II.

Afară de însemnătatea expozițiunii din alte puncte de vedere, industrial, comercial, cultural și numai faptul că ea dă privilegiu Românilor din toate unghiurile regatului român și din toate țările locuite de ei, de a face câte un pelerinaj în capitala României și a se întâlni cu frați de al lor pin alte ținuturi, din alte țări și din toate clasele sociale și numai aceste salutări și comunicări de simțăminte frățești, este unul din cele mai salutare efecte ale expozițiunii și unul din cele mai mari merite ale acelora, cari au muncit pentru organizarea ei. Aceste frumoase sărbători naționale au contribuit și contribuiesc neprețuit de mult la cunoașterea de sine a poporului român, la deșteptarea conștiinței naționale și prin ea, la un nou îndemn de luptă pentru ridicarea și unitatea cul-turei Românilor de pretutindeni.

Din turnul cetății lui Tepeș.

Dar despre acestea s'au vorbit și se va mai vorbi. Eu vreau să mă folosesc de

noua vizită la expozițiune, ca să comunic câteva din cele văzute onorabililor ce-titori ai »Gazetei«. Înainte de a intra în vre-un pavilion, am preferat a mă sui cu tovarășul meu în turnul lui Vlad Tepeș, ca să ne bucurăm de încântătoarea prive-lyste ce se deschide de pe platforma lui în toate părțile orizontului. De aici se vede tot București cu parte din împrejurimile lui, dela închisoarea Văcărești până la gara de nord, și dela Filaret până la Colentina. Ceea ce place mai mult în această vedere este imbelșugata verdeată, ce înfrumse-țează pretutindeni capitala. Nicăiri în ora-șele mari ale Europei nu se văd atâtea grădini cu pomi și alți arbori adeseori se-culari ca în București, ceea ce contribuie la igiena orașului.

Din toată întinderea expozițiunii pri-vită din turnul lui Tepeș, cea mai vie im-presiune fac frumoasele ziduri monumen-tale: palatul artelor, așezat pe culmea de-alului de miazăzi, Arenele romane și bise-rica »Cuțitul de argint«, cari se află lângă olaltă pe coasta dealului din spre casă.

Plecând de aici ne oprirăm la

Pavilionul direcției generale a închiso-riilor statului.

Foarte bogat în felurite obiecte de industrie manufacturală, lucrate de are-stați, dintre cari unele ne pun în mirare prin finețea și desăvârșirea lor adevărat artistică. Această expozițiune a produc-te-lor muncii din închisori este cea mai vie dovadă de însemnătatea noiei organiza-țiunii a închisorilor publice, atât din punctul de vedere uman cât și economic și educativ. În fundul salei de jos a pavilio-nului se văd două chilii pentru osândiți, una după sistemul cel vechiu, alta după cel nou. Cea dintâi este întunecoasă și murdară, fără altă mobilă decât ciubărul pentru trebuințele firești. Arestatul stă culcat pe un pat de lemn, așternut cu paie, cu mâinile și cu picioarele în butuc. Butu-cul era două lemne groase, scobite la mijloc, în cari se închideau cu lăcat pi-cioarele osânditului. Chilia cea nouă e mai largă, mai luminoasă și mai curată; în-tr'ânsa c'un pat cu așternut potrivit, o masă și un scaun de brad, și o sculptoare.

Cea mai importantă măsură în noul sistem este introducerea obligatorie a de-sebitelor feluri de muncă, după ținuturi și după destoinicia și deprinderea aresta-ților; iar în închisoarea de minori dela Mislea pe lângă lucru este obligatorie și instrucțiunea primară cu 4 clase. Dacă ți-nem samă, că multe, poate că cele mai multe delict și crime se fac din pricina sărăciei, a ignoranței și a lipsei de lucru; înțelegem cât de binefăcătoare pot fi lu-minarea și educațiunea prin muncă și in-strucțiunea a deținuților, atât pentru ei înșiși cât și pentru societate. Munca și mai ales munca luminată de știință este, nu numai un izvor de bogăție, ci și o înaltă școală de morală. Nu rugăciunile zise numai din gură, nici jertfele aduse cu puțină credință și fără evlavie, ci munca este adevărata ispășitoare a păcatelor și crimeilor. (Osânditul, care înainte de a în-tra în penitenciar nu știa sau nu avea deprinderea de a lucra ceva, ca să trăiască cinstit după munca sa, la ieșirea sa de aci duce cu sine, pe lângă cunoștința unei meserii și un bunicele capital, cu care poate întreprinde ceva în societate. Pen-tru că lucrurile făcute de ei se vând cu

prețuri fixe de administrațiunea peniten-ciarului; și jumătate venitul este al lor, iar jumătate al statului, așa că statul prin acest beneficiu își rambursează aproape jumătate din cheltuielile făcute cu întreți-nera penitenciarelor. Dar cel mai însem-nat capital, cu care iese deținutul în so-cietate la sfârșitul osândeii sale este cel moral, este disciplina și regularitatea vieții, este știința și deprinderea de a munci.

Să trecem în o repede revistă a-ceastă expozițiune a penitenciarelor rega-tului. La secțiunea fiecăruia se văd foto-grafii, cari reprezintă sălile de curs și a-telierele de lucru. Cel mai important și mai important din toate punctele de ve-dere este penitenciarul capitalei București care se afla mai de mult în piața sfântu-lui Anton, apoi la Curtea arsă din Dealul Spirei, iar dela 1865 s'a mutat în fosta mănăstire Văcărești, zidită de Nicolae Ma-vrocordat. În anul 1871 s'a înființat aici un atelier de cartonat, unde arestații lucrează tot felul de registre pentru autori-tățile statului, și tot felul de obiecte de papetrie: albumuri, mape, ghiozdane, blo-cur, cutii de pluș, calămare, portofolii, portmoneuri, oglinzi, ș. a. Am văzut un călămar complet argintat, prețuit 25 lei 55 bani; un registru-jurnal 64 de lei. Mai de curând s'a înființat aci un alt atelier de împletituri, de mobile ș. a. Asemenea se lucrează cismărie, tâmplărie și alte me-serii.

În comuna Cucuetei-Plătărești, județul Ilfov, în fosta mănăstire zidită în 1646 de Matei Basarab, se află un penitenciar de femei, singurul de acest fel în țară, cu-prinzând toate categoriile penale: de co-recțiune, reclusiune și muncă silnică. Fe-meile se ocupă aci cu țesutul și cusutul albiturilor necesare arestanților din alte închisori. Pe lângă acestea se lucrează tot felul de pânzături fine, cusături de artă, velințe și covoraș naționale, cum și con-fecțiuni de torsoane fine, lucrate în gher-ghet cu ciocanele, din ață de in, și dan-tele de Bruxella. În bogata secțiune a a-cestei închisori se văd felurite cămeși, co-voară scumpe până la 400 de lei, fețe de masă, serviete, batiste, prosoape, perdele, rochii și rochite, șurțuri, umbrele, dantele ș. a. Cea mai frumoasă garnitură de masă o cuvertură și 12 serviete, costă 150 de lei.

Mai puțin obiecte de manufactură are secțiunea arestului de minori din ca-tunul Mislea, județul Prahova. Este o bi-bliotecă, un birou, o canapea, un fotoliu, scaune, mese, perne pentru făcut dantele de torșon și de Bruxella, cu câte 50 de ciocanele. În acest arest, pe lângă ateli-erul de tâmplărie pentru tot felul de mo-bile, condus de un maestru, este și o școală primară cu 4 clase, condusă de un institutor și în care materiile se predau după programul școlilor primare urbane ale statului, și se învață munca câmpului sub conducerea unui maestru agricol. În-chisoarea are 14 pogoane de arătură, o stupină, o livadă de 200 de duzi pentru cultura gândacilor de mătăsă. Deținuții sunt aplicați astfel la cultura cerealelor și a plantelor medicinale, la horticultură, vi-ticultură, agricultură și sericultură.

Când ajung la majorenitate, deținuții minori sunt trecuți în închisoarea de la Focșani, unde continuă aceleași lucrări. În secțiunea acestui arest am văzut între mo-bilele din atelierul de tâmplărie și strun-

gărie de acolo, un dublu bufet de sufra-gerie, în preț de 800 de lei, o masă de sufragerie de 200 lei și un bufet-etageron 500 de lei, toate artistic lucrate și sculp-tate.

Dela arestul din Craiova sunt espuse fluere, flaut, linguri, sălărie, cavale, co-lane, tabacheri, plesse ș. a. În acest arest zidit în 1897, după toate cerințele mo-derne, se află mai multe secțiuni de are-stați, între cari și o secțiune de femei și alta de minori.

Mult mai bogată în obiecte expuse este secțiunea închisorii dela Bucovăț, lângă Craiova, unde se află o fabrică de tăbăc-rie (argăsirea pieilor), tinătoare de minis-teriu de războiu. Azi fiind închisă această fabrică, arestații sunt ocupați cu alte lu-crări; este aci și un atelier de dogărie și rotărie, în care lucrează 50—60 de oameni, și altul de armurărie, unde lucrează 40 de oameni arme pentru regimentele școlare.

Dar eu aș abuza de spațiul ce mi-se îngăduie în această coloană și de răbdarea bunului cetitor, dacă aș stăruia să însemn fie și numai cele mai însemnate din obiec-tele espuse de felurite meserii ale celor 14 închisori ale regatului. Să trecem la altele.

Pavilionul județului Dorohoin.

În fața pavilionului închisorilor este acela al județului Dorohoin, singurul județ care are un pavilion separat, pe cât de mic, pe atât de bogat și cu gust întocmit de d-nii N. Florescu, căpitan în retragere și membru în delegațiunea consiliului ju-dețean, și N. Grigorescu, funcționar al pre-fectului județului. La mijloc e o masă lungă, împodobită de jur împrejur cu mănun-chiuri galbene de tot felul de cereale. Pe de latură sunt șiruri de alte vase cu fe-luri de legumi, cu boabe de soia albă și neagră, cu miere albă și roșietică. Păreții pavilionului sunt acoperiți de fotografii re-prezentând cele mai frumoase modele de boi și vaci elvețiene și românești, de oi, capre, rimători; cele mai multe de pe mo-șiile unui proprietar, Burbure de Weser-bech, de origine elvețian. Și printre ele tablouri de flori presate lucrate cu măes-trie de un octogenar funcționar în pen-siune, al cărui portret se vede aninat în-tre tablouri.

După ore-cari informațiuni primite dela păzitorii pavilionului am semnat în-tr'un registru pus pentru vizitatori, și am eșit.

Basarabia.

Voind să intrăm în pavilionul Româ-nilor de peste Carpați, aproape de cele vă-zute deja, în dosul palatului artelor, ne opri numirea »Basarabia«, scrisă pe ușa din dreapta acestui pavilion aproape de în-trare. Aci toți păreții sunt acoperiți de co-voară românești, unele vechi, altele mai nouă, de câte 50—100 de lei. Unul e de o sută de ani, prețuit pentru vechimea lui la 300 de lei. Tavanul asemenea este aco-perit de un frumos covor de 500 de lei, la care au lucrat două fete timp de două luni. Sunt apoi felurite porturi țărănești din Basarabia, niște odăjdii bisericesti de 400 de ani, cruci, icoane vechi, un buciun și un arc de săgetat și felurite unelte de țesut și de tors, la fel cu cele din Tran-silvania, Moldova și alte țări românești. Aci am văzut și 19 tablouri ale pictorului N. Berezescu, preot al catedralei din Kișinău,

totul nouă, Humphry, din copil, deodată devine un tânăr cu mari aspirații de înain-tare. Adevărat, c'a trebuit să suferă să i-se zică fantast, că-și neglijează meseria și că se ocupă cu jucării chimice nefolosi-toare. Nici mama lui Humphry nu înțe-lese importanța fiului său. Ea, când auzi că stăpânul lui nu este mulțumit cu el, îi dete destule povețe părintești.

Nici ea, nici Borlase nu înțelegeau rectificările lui, mama lui însă totuși sim-ția, că pe fiul ei trebuia mai mult să-l compătimizească, decât să-l dojenească. În-străinarea pentru afacerea stăpânului său era din zi în zi mai mare. Dar, nu era nici cel mai mic prospect de a deschide tinărului însetat după știință calea pentru studiu, deși referințele mamei se îmbună-tățiră în câțva, cu deosebire prin aceea, că luă cu mâncare și locuință bolnavi de piept, cari veniau adesea în ținuturile acelea, ca să-și întărească sănătatea în clima domoală și aerul proaspăt de mare.

Într'una din zile, în care mama făcū iară mustrări serioase fiului ei, ca să-și dea silința a mulțumi pe șefulsău, Gregory

Watt, fiul renumitului James Watt, care din cauza unei boale grele de plămâni locuia în casa d-nei Davy, aude tânguirile mamei îngrijate și apărarea tinărului ta-lentat. Cu blândețe întreabă oaspele, din ce cauză este mama așa agitată? Ea n'a avut nici un motiv d'a ascunde dinaintea domnului compătimitor năcazurile ei ne-conținute din pricina purtării lui Humphry. Fiul marelui inventator judecă lucrul cu totul altfel. El știa din viața tatălui său, ce greutate apasă adeseori asupra spiritelor cu idealuri mărețe, dacă împrejurările nu sunt favorabile și cât de viforos este do-rul geniului de a se elibera de cătușele nevrednice. Cu deosebit interes auzi stră-inul, ce înclinare hotărâtă are Humphry pentru chimie, și cât de nefericit se simte acesta în cercul său de activitate de acum. El mângăia pe mama sdrobotă și apăsată, și-o asigură, că va vorbi singur cu fiul ei în chestiunea asta.

Întâlnirea urmată după aceasta cu ucenicul de farmacie, avū cu totul alt re-zultat, de cum aștepta doamna Davy.

»D-ta ai un băiat de diamant«, zise

Watt cătră mamă, după-ce s'a depărtat ti-nărul, »este, ca și mine, chemist devotat. Eu știu, că cine studiază știința aceasta, este nedespărțit și legat de ea pentru tot-deauna. Lui Humphry nu-i este iertat să rămână farmacist, talentul lui are aspirații cu mult mai mari, simțul lui este prea fin. Ai numai răbdare și nu fi supărată. Unui individ, care e pătruns de cea mai nobilă râvnă pentru știință, nu-i lipsește puterea de a-și croi însuși drumul și-apoi Dum-nezeu grijește, ca spiritele geniale să nu se piardă pentru omenime; adesea el le arată, într'un mod surprinzător, pe ce drum au să apuce«.

Aceste cuvinte profetice, cel puțin în parte trebuiau să se îndeplinească în curând. Pe timpul acesta, adevă, se așeză în Bristol naturalistul Dr. Boddos, cu sco-pul de a întemeia un nou așezământ pen-tru bolnavii de piept. În acesta aveau să se vindece bolnavii prin inspirarea unor anumite gazuri. Acest învățat fusese până acum profesor de chimie mult apreciat în Oxford, dar prin manifestațiunile sale politice, cari semănau prea tare cu prin-

cipiile republicei franceze, își câștigase o mulțime de dușmani neîmpăcați. Aceștia n'au avut astămpăr până nu l'au silit să-și depună profesura. Boddos își căută acum, pentru institutul său, un asistent priceput în chimie și prin un cunoscut a lui Humphry, tot naturalist, anume Davis Gilbert, i-se atrase atenția asupra talen-tatului ucenic de farmacie. Profesorul de odinioară plecă cu medicul numai decât la Penzance, ca să caute pe tânăr.

Boddos era încântat a fi găsit în tinăr un chimic cu râvnă de înaintare, după cum căută și avea trebuință el. Hum-phry Davy era ocupat tocmai cu cerce-tarea chimică a unei specii de aer, când intrară la el cei doi bărbați.

El le povesti despre felul cercetă-rilor sale și despre rezultatele analizei atât de scurt, clar și mulțumitor, încât angajarea urmă imediat și nu mai rămase, decât înțelegerea cu d-l Borlase. Humphry se obligase adevă să servească patru ani ca ucenic și servise numai trei din ei.

(Va urma.)

tablouri mici dar frumoase, înfățișând case, sate și ținuturi din Basarabia. Nu mai puțin interesant e portretul autorului, un om tânăr și frumos.

Pavilionul e aranjat de d-na Maria Strumenska, soția unui medic din Basarabia, și e păzit de o țărăncă de acolo, Maria Virsta, de care ne-am mirat cât de rău vorbește limba română, pentru-că am văzut în timpul războiului trecut soldați ruși, țărani din Basarabia, cari vorbeau perfect românește. Femeia ne-a explicat, că sunt în țara ei vre-o 14 sate, unde Românii vorbesc mai mult rusește. Pentru ce? întrebai. — Pentru-că în aceste sate sunt de 40 de ani școli rusești, și tinerii cari es din aceste școli cu cunoștința limbii rusești sunt preferiți și înaintați în armată, pe când aceia cari nu știu decât »moldoveneste«, rămân soldați de rând și sunt puși la lucrările cele mai grele. În celelalte sate, unde nefiind școli de ale statului, iar școli naționale nefiind îngăduite, poporul și-a păstrat curate limba, obiceiurile și tradițiunile sale. Avea dreptate boierul basarabian, care întrebând fiind, de ce nu ridică o școală în comuna sa, a răspuns, că mai bine aruncă acei bani în baltă.

Correspondentul.

Congregațiunea extraordinară a comitatului Făgăraș.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

— 18 Sept. 1906.

Pe ziua de 18 Septemvrie 1906 st. n. a fost convocată adunarea municipală a comitatului Făgăraș. Intre obiectele de pertractat, pentru noi Românii cel mai interesant era curenda comitatului Timiș, în care se cerea luarea măsurilor celor mai aspre față de »agitatorii naționaliști« rugând comitatul Făgăraș a aduce deciziune tot ca în adunarea Timișului.

Curenda are următorul conținut:

Preoții și advocații români necontenit agită, ca Românii să nu recunoască »supremația maghiară« agită poporul iubitor de pace să urască tot ce este maghiar. Românii pun la cale goană contra Maghiarilor la alegeri, cu arma în mână terorizează și amenință pe unguri. Drept consecință a acestora ne tractează și timbrează de popor politicește nematur, ai cărui păstori sufletești nu merită să fie împărtașiți de ajutor din visteria statului. Raportorul recomandă spre primire rescriptul comitatului Timiș.

Deputatul și membru al congreagațiunii Dr. N. Șerban de acord cu sentimentul și dorințele poporului român ia în apărare națiunea din care face parte, cerând respingerea propunerii presidentului prezentând în numele românilor următoarea *contra-propunere*:

Având în vedere adresa comitatului Timiș de sub 10134/906 subscrisă de vice-comitele Alexandru Joanovich, care conține neadevărurile următoare:

- 1) Că preoții, învățătorii și advocații de român se ocupă profesionalmente cu agitațiunea poporului.
- 2) Că nu voiesc să recunoască supremația rasei maghiare și că pun pedeci culturii limbei maghiare și estinderei ei.
- 3) Că urăsc tot ce e maghiar.
- 4) Că agită și răscoală pe poporul liniștit și iubitor de pace.
- 5) Că cu ocaziunea alegerilor dietale s'au înarmat și pe contrari i-au înfricat și amenințat.
- 6) Că Românii sunt politicește necopți.
- 7) Că preoții români să fie privați de ajutorul de stat, ce le asigură legea din 1898 și în fine
- 8) Că Românii au înscenat persecutarea maghiarilor.

Adunarea generală comitatensă decide:

Respinge cu indignare această adresă a comitatului Timiș ca una, care cuprinde în sine neadevăruri și îndrumă pe vice-comitele, că acest deciz să-l comunice cu comitatul Timiș.

Din motivele:

- 1) Preoții, învățătorii și advocații români nici când nu s'au ocupat și nu se ocupă cu agitarea poporului.
- 2) Ei au recunoscut și recunosc supremația rasei maghiare, ca »primus inter pares« și așa, precum o recunoaște și legea fundamentală din 1868 art. 44 și

nu pun pedeci învățării și întinderei limbii maghiare, ci din contră și-o însușesc într'atât, întru cât cere interesul lor și al binelui comun, dorim însă ca și funcționarii publici să cunoască limba poporului în mijlocul căruia trăiesc.

3) Declară, că nu urăsc pe poporul maghiar, voiesc a trăi cu el în frățietate și liniște, doresc însă ca și poporul român să fie cel puțin în acel grad iubit de poporul maghiar.

4) Declară, că nici când nu le-a trecut prin minte, să răscoală poporul român ci totdeauna poporul a fost învățat de conducătorii săi la iubirea patriei, respectarea legilor și a iubirii de neam.

5) La însinuarea, ca la alegerile dietale, alegătorii români ar fi înfricat pe alegătorii maghiari, răspund cu faptele de la Șimleu, Ileanda mare și Dobra.

6) Că poporul român e politicește necopt, declară însinuarea de un neadevăr, căci și poporul român e tot în gradul acela conșcui de drepturile și datorințele lui civice, ca și poporul maghiar, dar durere în cele mai multe cazuri e împedat în exercitarea acestor drepturi, ba putem zice, chiar perzecat.

7) Că preoților români să li-se tragă ajutorul dat din partea statului, protestează în modul cel mai solemn, iar dacă totuși s'ar întâmpla, va avea cu una mai mult la dosarul amărăciunilor și în fine,

8) că românii persecută pe maghiarii le răspunde cu fabula lui Aesop »Lupul cu melul«.

Inspectorul școlar d-l Varó propune primirea comisiei permanente adecă: ca adunarea să decidă »că rescriptul comitatului Timiș, ne fiind actual, să ia la cunoștință și se pune la arhivă«.

Deputatul Dr. Șerban își susține propunerea și combate pe Varó.

Advocatul Dr. Ioan Șenchea primește contra propunerea lui Dr. Șerban și într'un discurs plin de sentiment combate pe Varó și soții recomandând respingerea notei comitatului Timiș ca una care atinge întreg poporul român și ca una care a eșit din creeri stricaci. Presidentul pune la vot ambele propuneri:

Cu minoritate de 4 voturi se primește propunerea referentului, respective a lui Varó.

Cinste și onoare se cuvine preoțimei și notarilor comunali din comitatul Făgăraș, cari fără excepție și din dragoste față de neam și a conducătorilor românilor din comitat au votat cu propunerea lui Dr. Șerban.

Nu pot trece fără observare împrejurarea, că membrii din provincă și apropierea congreagației cu excepția celor prezenți au lipsit în număr frumuse.

Recunoștința membrilor din Făgăraș și celor prezenți din provincie, cari prin prezența lor au constrâns și pe unguri deși nu la respingerea dar la punerea la arhivă a notei comitatului Timiș. Propunerea lui Dr. Șerban sprijinită cu dragoste de Dr. Șenchea, Dr. Vasu, Macaveiu, Borzea și cei prezenți va fi pusă la arhivă și va rămânea un document despre luptele Românilor din acest comitat.

Xeno.

Scrisoare din București.

— 5 Septemvrie 1906.

Azi dimineață s'a deschis în sala Teatrului național congresul băncilor populare și cooperativelor sătești din România. Sala teatrului era splendid iluminată și plină de lume. Presidează d. deputat Nenițescu.

D-l Ion Lahovary, ministrul domeniilor salută pe congresiști în numele guvernului. Adunarea mărează de astăzi, zice d sa, este proba unui mare progres săvârșit în țara noastră în timpul celor 40 de ani de domnie ai M. S. Regelui. D-sa termină zicând că poporul român este bun și blând și nu cunoaște urile, cari sfășie alte popoare.

După aceea domnul Duca, directorul general al băncilor populare și desvoltă conferența anunțată arătând progresele acestor bănci, al căror capital a fost la început de 6 milioane, iar astăzi este de 12 milioane, iar cu depunerile ei reprezintă o avuție de 16 milioane, aceste

zice d-sa, este darul pe care băncile populare îl aduc M. S. Regelui cu privilegiul celor 40 ani de domnie. Acest dar este cu atât mai mare, cu cât acum sunt de față în regat frații noștri de pretutindeni.

Conferența d-lui Duca a fost ascultată cu mare atențiune, iar la terminarea ei au izbucnit aplause frenetice și îndelung repetate. Ședințele vor continua mai multe zile.

*

Astăzi la 11 și 40 a. m. a sosit în capitală contele de San Marino, primul ajutor de primar al Romei, capitala Italiei, însoțit de mai mulți consilieri municipali ai Urbei eterne pentru ca să dea orașului București o statuă mare de bronz masiv care reprezintă pe lupoaica alăptând pe Romulus și Remus, fondatorii Romei. Această statuă va fi predată Joi 7 Septemvrie, cu o deosebită solemnitate, de oare ce în acea zi se serbează cucerirea Romei de trupele italiene (1871). La gară ilustrii oaspeți au fost întâmpinați de consiliul comunal al Capitalei, în frunte cu d-l Alex. Ciurcu, primul ajutor de primar (primarul M. Cantacuzino, fiind în străinătate) de N. Flevea, ministrul României la Roma, d-l Istrati comisarul general al expoziției de colonia italiană, în frunte cu primul secretar al ambasadei italiene, și de un public foarte numeros. D. Ciurcu a rostit următoarea avântată cuvântare:

Ilustre reprezentant al Romei!

În numele Capitalei României te salut!

Te salut în limba română, pe care fără să fi auzit-o poate vre-odată, o vei înțelege, fiind-că este moștenită dela mama noastră Roma.

Atențiunea atât de delicată și de frățească a Municipality Romei, care cu ocazia marelui noastre sărbători naționale ne trimite prin voi un simbol al originii noastre comune ne mișcă adânc.

Aceasta ne învederează că deși au trecut opt-spre-zece secole de când divul Traian ne-a așezat pe aceste ținuturi de la malurile Istrului, frații dela Tiberu nu ne-au uitat; aceasta ne dovedește, că sora mai mare, frumoasa și nobila Italie iubeste pe sorioara ei, România.

Primește nobile reprezentant al cetății eterne, mulțumirile noastre calde pentru întreaga Italie, pentru Roma sfântă, pentru municipiul ei.

Trăiască Italia! Trăiască Roma!

C.

In ajunul concertului de mâne.

Concertul de mâne (Vineri) al Reuniunii române de gimnastică și de cântări va oferi publicului român întrunit în Brașov din prilejul serbărilor Asociațiunii momente de înaltă plăcere estetică și de mândrie națională.

Dirigentu artistic al reuniunii d-l G. Dima a știut și de astă-dată să înjghebeze un program bogat și ales, care nu lasă nimic de dorit.

În punctul prim al programului sunt luate frumoasele și melodioasele cântece populare »Trecui valea« de I. Mureșianu, »Nevasta care iubește« și »Stăncuța« de regretatul G. Muzicescu și o nouă compoziție a d-lui Dumitru Popovici directorul conservatorului din București, acomodată în mod foarte fericit seninei poezii a lui V. Alexandri: »Cireșele«.

În punctul II al programului urmează o scenă dramatică pentru solo de alt, cor de bărbați și orchestră »Vrăjitoarea« de C. Grammann scenă ce se petrece în evul mediu. Compoziția aceasta este de o valoare mare artistică și conține pentru solistă (d-na Dima) cât și pentru corul de bărbați partii foarte greu de executat. Compozitorului i-a succes să descrie în colorii vii și emoționante desparerea fetei, care fiind declarată de vrăjitoare, e aruncată pe rug și dată pradă focului. Poporul fanatizat, adunat în jurul rugului, e extaziat de acest spectacol. La glasul fetei frumoase oamenii încep însă să se înmoaie

la inimă. Atunci intervin călugării și li sfătuiesc să nu dea ascultare »vocei line«, căci »glasul ei (a vrăjitoarei) e plin de vină și ruga ei o înșelare«.

Intrarea flăcările cuprind tot mai mult pe vrăjitoarea și ea cântă aiurind Călugării se roagă lui Dumnezeu iar poporul stă îngrozit. Scena se termină cu un cor tenebral al călugărilor, după care se aude o voce din cer care zice:

„Nu judecați, nu răzbuțați!
Căci păcat și mântuire,
Cer, pământ, nemărginire
E'n iubire, în iubire!

Pentru a gusta pe deplin această muzică dramatică se impune ascultătorului o deosebită atențiune la text și muzică.

În punctul III. al programei figurează minunata baladă a d-lui G. Dima »Mama lui Ștefan cel Mare, pentru soli, cor mixt și orchestră care ne dispensează de orice comentariu.

În punctul IV este luată una din celebrele compozițiuni ale nemuritorului I. Brahms »Cântecul sorții« pentru cor mixt și orchestră. Compozitorul ne descrie în mod neîntrecut deosebirea între soartea genurilor cari plutesc în sfere senine, liniștite — și între soartea sbuciumată a omenirii. În partea întâiu urechea e fascinată de accente divine, line, ca adierea vântului, iar în partea a doua ni se prezintă sbuciumul vieții omeniești, care, ca și apa din mare, e aruncată din stâncă în stâncă.

Traducerea textului german e făcută în mod măiestru de gingașa noastră poetă d-șoara Ecaterina Piliș, membră activă a reuniunii de cântări.

Programul se încheie prin răpitoarea »Horă« a domnului Dima (cor mixt și orchestră):

„Iată! hora se pornește
Sub stejar la rădăcină.
Iată! hora se învârtă...
Vină, puico, vină“ ..

rb.

Sfințirea de biserică din Ciachi-Gârbou.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Septemvrie 1906.

Este cunoscut On. public cumcă în 12 August a. c. s'a săvârșit sfințirea bisericel gr. cat. din Ciachi-Gârbou, districtul protopopesco al Dârgei, prin I. P. S. Sa Dr. Victor Mihalyi de Apșia, arhiepiscopul și metropolitul gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

La sfințirea acelei biserici I. P. S. Sa fu invitat prin o deputațiune de 4 persoane în frunte cu protopopul Iovian Andreiu, cărei invitări I. P. S. Sa a dat urmare cu plăcere și fără nici o hesitare.

Ce moment plin de bucurie, când arhiepiscopul poporului gr. cat. se declară astfel. În marginea estemă a arhiepiscopiei să se facă sfințire de biserică prin metropolitul? În aceste părți, cari nici odată nu au fost cercetate de arhierii noștri? Vestea s'a lătit în toate părțile și bucuria tuturor era la culme, căci vor avea ocaziune a vedea în mijlocul lor pe iubitul Prelat.

Momentul mult dorit sosi. În 11 August I. P. S. Sa însoțit de canonicii Dr. Bunea, Dr. Szimgelski și de părintele Iacob Popa protonotar conzistorial au sosit cu trenul de 12 oare la gara din Surduc — dupăce în decursul călătoriei li-s'au făcut ovațiuni la toate garile de pe linia ferată vicinală — unde protopop. Iovian Andreiu însoțit de întreg clerul tractual și alți preoți și mireni l'a bineventat în numele clerului și a poporului precum și Vasiliu Popu, protopop în Cristolțel.

Cu plăcere am observat cumcă la gara din Surduc pe înaltul oaspe la bineventat și Exc. Sa baronul Iosika Samuel care l'a condus de braț la trăsura sa, și după prânz, unde au luat parte și câțiva preoți, au sosit în parochia Cs. Gorbo.

Bucuria clerului și a poporului adunat de prin comunele vecine în număr de 500—600 era la culme, când câtră 4 oare

p. m. înaltul oaspe însoțit de vre-o 10 trăsuri și între bubuitul treascurilor și sunetul clopotelor sosește la poarta triumfală, unde în numele curatoratului îl binevințează curatorele primar Aurel Mezei, iar în numele administrației protopretorele Ujvari Karoly, căroră I. P. S. Sa le răspunde în cuvinte călduroase.

De aici între sunetul clopotelor merge la noua biserică, unde protopopul însoțit de câțiva preoți îmbrăcați în ornate îl binevințează în numele parohiei, la care iarăși răspunde emoționat, după cari fiica protopopului local predându-i un frumos buchet de flori, iar alte fete îmbrăcate în vestminte albe presărând calea cu flori, după îmbrăcarea mantiei și luarea toaigului pastoral intră în biserică sub cântarea „Împăratul cerurilor” cântată de simpaticul profesor Aron Papiu, unde s'a început vecernia cu lithia și utrenia, care s'a terminat pe la oarele 6 p. m. când apoi înalt Prea Sfinția Sa împreună cu suita a tras la reședința protopopească unde a luat cina și a fost găzduit peste noapte. Înainte de cină dându-se aviz prin treasuri, s'a început jocul de rachete condus de d-l Ioan Șandor, care în curs de 1 oră a distrat întreaga comună.

În ziua de 12 August des de dimineață iarăși ne-a trezit sunetul treascurilor semnalând cumcă aceasta este ziua care a făcut Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întrânsa. Intru adevăr că a și fost zi de sărbătoare.

Din toate părțile venia poporul și inteligența în trăsuri și pe jos și ca la un signal toată comuna era plină de streini veniți din depărtări foarte mari.

La 7 oare dimineața I. P. S. Sa a primit în audiență curatoratul bisericesc și după o vorbire instructivă și plină de sfaturi părintești, a donat în favorul bisericii 300 cor., cari i-a predat curatorului primar și precum sunt informat protopretorelui încă i-a pus la dispozițiune 100 cor. spre a-i distribui între săracii comunei. Mai târziu a făcut vizitațiune canonică oficiului protopopesc subscrind toate protocoalele, ceea-cea va fi o suvenir plăcută pentru toate timpurile.

Înălțător de inimă a fost când la 1/2 8 oare s'a dat signalul prin treasuri despre ziua cea măreață și preoțimea îmbrăcată în ornate a mers la reședința protopopească, de unde între sunete de clopote și prin mijlocul poporului înșirat în cordon a condus pe înaltul arhieru la noua biserică, unde s'a început actul consacrației și sf. liturghie. Numai în catedrala din Blaj se pot vedea astfel de solemnități și ceremonii.

Biserica destul de spațioasă, a fost foarte mică pentru această ocaziune, de oarece nu a putut cuprinde în sânul său poporul, ci numai inteligența cea numeroasă a putut intra și încă numai pe lângă biletul de intrare dat în mod gratuit!*)

Atât esteriorul, dar cu deosebite interiorul bisericii te emoționează, căci intrând în lăuntru vezi aranjamentul cel estetic și frumos, icoanele pictate după ritul nostru și așezate cu mult gust, ramele cele artistice lucrate de d-l Ioan Șandor, fată de care espertii și pricepătorii străini și-au exprimat îndestularea și recunoștința și cu drept cuvânt căci a edificat o biserică care poate servi ca model.

După citirea evangheliei I. P. S. Sa a ținut o predică foarte instructivă, care a emoționat pe toți cei prezenți, iar la fine zelosul protopop Ioan Hațieganu a ținut afară poporului numeros o predică de care cu toții au rămas încântați. Sub decursul liturghiei a cântat un cor mixt compus din preoți, învățători, feciori și fete de țăran sub conducerea cunoscutului profesor Aron Papiu, care cor să-l fi tot ascultat așa te-a pătruns, mișcat și înălțat în sfere mai înalte încât toată grija cea lumească de la noi am lepădat.

*) Această măsură n'a fost de loc corectă. Inteligenții mai toți au privilegiu măcar odată în viața lor să vadă liturghie slujită de Archiereu, poporul însă nu. Deci poporul ar fi trebuit lăsat să intre. — Red.

Terminându-se serviciul divin, în procesiune am mers la vechia biserică — unde încă au servit 15 preoți, au mărturisit, cuminecat și celor betegi li-au dat s. ungere — și metropolitul făcând deslegarea morților a împărțit anafora la întreg poporul în număr de vre-o 3000—4000 care s'a sfârșit pe la 1/2 2 oare p. m.

După aceasta la reședința protopopească s'au făcut recepțiunile. S'au prezentat clerul gr. cat. sub conducerea not. tractual Dem. Mureșianu, apoi clerul gr. oriental, administrația în frunte cu vicecomitele, inteligența locală în frunte cu deputații dietali Dr. T. Mihali și Dr. Ales. Vaida, învățătorii, antistia comună etc.

După recepțiune a urmat banchetul în pavilionul de vară, la care au luat parte 168 persoane.

În decursul banchetului au toastat Metropolitul pentru Papa și pentru M. Sa împăratul și regele nostru. Apoi au mai toastat protopopii Iov. Andreiu și L. Popu, Dr. Bunea, Dr. T. Mihali, Dr. Ales. Vaida etc. sfârșindu-se pe la 5 oare între urări de „să trăiască” la adresa metropolitului care s'a depărtat din mijlocul nostru, lăsând însă suvenir neșters nu numai în inimile noastre, cari și acum suntem sub impresiunea lor și va fi întreaga generațiune prezentă mult, mult timp încă, ci și în ale streinilor, cari atât despre ceremoniile cele înălțătoare de inimă și pietate, cât și despre I. P. S. Sa și suita sa s'au exprimat în mod foarte elogios. Atâta despre sfințire.

*

Pe la oarele 7 seara s'a început petrecerea sub patronajul simpaticiei și amabilei familii Dr. Ales. Vaida, deputat dietel, cu o animație ne mai pomenită, fiind prezenți la 600 persoane publice ales și distins și a durat până la 5 oare dimineață, când publicul încântat de astfel de petrecere, numai cu greu voia a părăsi sala cea cu mult gust aranjată. Observa cumcă Romana și Cadrilul l'au dansat cam 200 de părechi, și costumul național a fost reprezentat în mod însemnat.

Cu ocaziunea petrecerei, în favorul bisericii a intrat suma de 776 cor. din curi subtrăgându-se spesele de 483 c. 70 fil. rezultă un venit curat de 292 c. 30 bani.

Oferte benevole și contribuiri peste taxă au intrat de la următorii St. domni:

Dr. Al. Vaida deputat 100 cor., Dr. T. Mihali, deputat 40 cor., Dr. Ioan Vaida adv. Dej 40 cor., Ales. Nemeș, jude reg. pens. Gherla 20 cor., Ioan Ternovanu not. Bălan 3 cor., Basiliu Colceriu, preot Vaidahaza 2 cor., Vasiliu Sestraș, preot Chendrea 1 cor., Ioan Costinu, preot R. Cristur 2 cor., Iulian Anceanu, preot Surduc 1 cor., Reghina Moga, preoteasă Apahida 1 cor., Ioan Nossă, preot Trestia 1 cor., Ioan Ilieșiu, preot Bebeni 2 cor., Ioan Hațieganu, protop. Cojocna 3 cor., Vas. Borogvanu, preot Sinte 3 cor., Aug. Drăgan Chiuzeni 4 cor., Alimpu Ducă Bistrița 2 cor., Andreiu Filip, not. Osoiu 2 cor., Ioan Petringelu, teol. Bistrița 3 cor., Iuliu Mihali, propr. Husmezeu 4 cor., Al. H. Coste preot Tihău 1 cor., Eug. Balint, preot Cristolțul mare 2 cor., Vasiliu Popu, protop. Cristolț 4 cor., Ioan Colceriu, propr. Vaidahaza 1 cor., Vasiliu Mureșianu cassar Zsibő 1 cor., Vasiliu L. Popu, protop., M. S. Georgiu 4 cor., Aug. Balint not. Cernucu 2 cor., Paul Roșca, protop. F. S. Petru 2 cor., Ales. Sima preot. Periceiu 1 cor., Ioan Perceanu, inv. Osoiu 2 cor., Sim. Popu, preot Dragu 1 cor., Dr. Ladislau Gyurkó, adv. Zsibő 6 cor., Zorob. Perhaiția, preot Gichișiu 3 cor., Nic. Hossu, notar Letca 6 cor., David Deac, preot Păclășia 2 cor., Ioan Șimoc, preot Restolțiu 2 cor., Tiizes Karáson propr. Cs. Gorbo 2 cor. Gregoriu Olteanu propr. Stăna 1 cor., Iacob Popa, protop. consist. Blaj 2 cor., Mih. Nemeș, preot Ujfalău 6 cor., Gerasim Dobocanu, not. Creaca 6 cor., Valeriu Lemenyi, proprietar K. Remete 2 cor., Dem. Savu, preot Kismező 1 cor., Andreiu Popu, canc. Cs. Gorbo 1 cor., Merza Lázár, neguț. Zsibő

3 cor., Emil Rusu Zsibo 1 cor., Tiizes Kristof, neguț. Cs. Gorbo 2 cor., Dr. Sim. Tamașiu adv. Hida 6 cor., Victor Varga, preot Poptelec 2 cor., Dr. Vas. Popu cand. de adv. Dej 2 cor., Dr. Ioan Sliamu, adv. Cs. Gorbo 6 cor., Ioan Olteanu, preot 1 cor., Ioan Andreiu Domșia, preot Rachis 1 cor. Const. Iuga, preot Ozigany 2 cor. Pachomiu Popu, preot Lozna mare 2 cor.

Tuturor On. oaspeți cari au participat și contribuit la splendida reușire a petrecerei li se aduce călduroase mulțămire, dorind ca pe viitor să ne vedem cu sănătate în număr și mai mare.

Un membru din comitet.

Sosirea comitetului central al „Asociațiunii”.

Azi, Joi, cu trenul accelerat de la orele 2 p. m. au sosit în Brașov membrii comitetului central al Asociațiunii. Pentru primirea oaspeților s'au prezentat la gară membrii comitetului despărțământului și ai comitetului aranjator. Au sosit următorii membrii ai comitetului central: Partenie Cosma, protopopul Papiu, asesorul Ivan, și Dr. Beu. — Cu același tren au sosit și domni: George Pop de Băsești, Alexandru Pop de Capolnoc-Monostur, jude de tablă, Dr. Mihali, deputat, Dr. Ciuta, avocat cu d-na, Dr. Vaida-Voevod, deputat cu d-na, d-soara Popovici-Hațeg, d-na Rakoczy, din Remetea, d-na Silvia Pap-Seilagyi din Budapesta, Păcățianu, redactor, Sibiu, Oct. Tăslănuș, Dr. Proca Sibiu, Dr. Aurel Nyilvan, Șomcuta etc.

În fața gării s'a format un convoiu în frunte cu doi gardiști călări îmbrăcați în paradă, dați în onoarea oaspeților de către vice-căpitanul poliției Ferd. Szabó, care s'a prezentat la gară însoțit de comisarul Reinisch.

Înainte de trăsuri mergea d-l Petru Popovici, președintele comitetului tinerimei în automobil, însoțit de membrii P. Roșca, Iuliu Nemeș și P. Munteanu, apoi urmau trăsurile cu comitetul central și oaspeții și dintre Brașoveni d-nii: A. Bărsanu, Dr. Saftu, Onițiu, Dr. Vecerdea, Săbădeanu, Lengeru, G. Dima, Ilasievici, Dr. C. Moga, I. Petrovici, d-na Damian, d-na Bardossy, prof. Vătășanu, Dr. Sotir, apoi Horia P. Petrescu, președintele „României June” și numeroși studenți.

Traversând strada gării, bulevardul Rudolf, strada Vămii și târgul cailor convoiul s'a oprit în fața gimnaziului român frumos împodobit cu brad. Aici de pe treptele de la intrare, d-l prof. N. Bogdan secretarul comitetului despărțământului Brașov a salutat comitetul central și oaspeții printr'un discurs avântat, la care a răspuns din partea comitetului central d-l asesor konzistorial Ivan. Oaspeții au fost conduși apoi prin oraș pe la cuartirele lor.

ULTIME ȘTIRI.

Sinaia, 20 Sept. Aromânii veniți din Macedonia au sosit aici ieri la ora 1. O delegație compusă din prof. Saru (Salonic), Cosmulei (Bitolia) și Belimace, reprezentantul comunităților române din Turcia au fost primiți în audiență de regele. După audiență, la ordinul regelui li-s'a servit delegației dejunul, iar la 3 1/2 au fost primiți toți macedoromânii în sala armelor. Elevii au cântat imnul regal și la dorința reginei cântecul aromân „Parintească dimandare”. În sfârșit imnul sultanului în limba turcească. D-l V. Diamandi a exprimat omagiul macedonenilor și dorința să aibă și ei un metropolit. Regele a răspuns: *Cu bunăvoință M. S. Sultanului se va realiza și această legitimă dorință a voastră.*

București, 20 Sept. Aseară la orele 7 a izbucnit un incendiu la expoziție. A ars Water-schutul și pavilionul de medalii jubilară a lui Fessler... Focul s'a început dela camera mașinelor. La 8 1/2 focul era stins de

bravii pompieri. Se bănuiește că focul a fost pus de frații Morgan supărați că li-s'a rezliat contractul. Au fost arestați: B. Singer, frații Morgan și 19 persoane din serviciul antreprizei.

Varșovia, 20 Sept. Colonelul Nicolajew a fost ucis ieri. Atentatorii au scăpat.

Palermo, 20 Septembrie. Cutremurele de pământ continuă.

Buștenari, 20 Sept. Eri noaptea la orele 11 a izbucnit un violent incendiu la sonda nr. 4. Focul a distrus depositul de fân, casa pompelor și un rezervoar de țigăie. Pagubele se evaluează la 75,000 lei.

Manila, 20 Sept. Din cauza unui tyfon (vânt puternic), care a băntuit în Hongkong au perit 1000 oameni și numeroase case s'au prăbușit.

Newyork 20 Sept. Trenul express al societății „Pacific” pe când trecea ieri peste râul Timaro (Statele Unite) podul s'a rupt și 12 vagoane au căzut în apă. Din 120 pasageri numai un singur om a putut fi salvat.

Helsingfors, 20 Sept. Tribunalul militar a condamnat 17 marinari la moarte și 10 la muncă silnică. Sentința de moarte s'a executat ieri.

Bibliografie.

Bucolicele și Georgicele lui Vergiliu traduse de cunoscutul și apreciatul scriitor și profesor pensionar M. Strajanu. București I. V. Sococu. Se pot procura prin librăria A. Mureșianu. Prețul cor. 2.60 plus 10 fil. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat competent, din cuvânt în cuvânt și însoțită de analiza tuturor cuvintelor cuprinse în textul latin. Elevii gimnasiali, cari au fost nevoiți până acum a utiliza traduceri streine, de sigur se vor bucura de această carte.

În institutul tipografic „Luceafărul” Budapesta a apărut „Versuri” de Elena Farago. (Fatma) format octav mare pe 125 pagini. Prețul 1 cor. 50 bani plus 10 bani porto. Se poate procura și la Tipografia și librăria A. Mureșianu Brașov.

Expoziție de vite în Tohanul vechiu.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

— 18 Septembrie 1906.

Reuniunea agricolă din comitatul Făgărașului conform programului care s'a publicat și în „Gaz. Trans.” a aranjat în comuna Tohanul vechiu în 16 Septembrie a. c. o expoziție de vite. Cu toate că a fost o zi frumoasă și și Duminecă totuși puțini streini din cerc s'au prezentat cu vite la expoziție. De es. din Tohanul nou depărtare abia 3 klm., nu a fost nimine. Din celelalte comune câte unul doi, din Bran foarte puțini. Nu-mi pot explica nepăsarea și neglijența aceasta condamnabilă. Totuși îmi dau cu părerea că din poporul nostru încă mulți nu pricep ce va să zică „expoziție” și n'are cine să le explice. Să fi fost stipulate nescăi diurne grase, poate că se prezentau mai mulți dintre conducătorii poporului ca espozanți, dar așa... oamenii să tem de dări și sarcini nouă, dovadă scena de mai jos.

Cei mai mulți espozanți au fost din Tohanul vechiu, prezentând în general vite frumoase de rasă „Pinzgau”.

Juriul de examinare a fost compus din următorii domni: Ales. Belle, vice comite, ca președinte, inspectorul veterinar din Sibiu; Dr. Iancu Meșianu, mare proprietar și director de bancă din Zărnești Mih. Bardossy, proprietar în Bran, C. Lange veterinar din Bran și Carol Bako notar cercual în Tohanul vechiu. După o examinare minuțioasă și scrupuloasă, au fost premiați următorii oameni pentru vaci cu viței frumoși:

1. Ioan Moldovan din Tohanul vechiu cu premiul I de 30 cor., 2. George Grozea din Tohanul v. cu premiul II de 20 cor., 3. Avis. Clococceanu Tohanul v. cu premiul III de 15 cor., 4. B. Clococcean din Tohanul v. III de 15 cor., 5. Bucur Zichil din Sohodol cu premiul III de 15 cor., 6. George Misicu din Sohodol cu premiul IV de 10 coroane, 7. George Stanciosu din Poiana Mărului cu 10 cor., 8. Ioan Roșca din Poiana Mărului cu 10 cor., 9. Nic. Roșiu din Zărnești cu 10 cor., 10. Nicolae I. Gabor din Tohanul vechiu cu 10 cor., 11. Avram G. Muscan din Tohanul vechiu cu 10 cor., 12. Ioan Solovestru cu 10 cor., Nae Pivariu din Șimon pentru un tăurenciu frumos cu 10 cor.

Pentru vițele frumoase: 1. Nicolae Voda, inv. Tohanul vechiu cu 15 cor., 2. Avisalon Mucea din Tohanul vechiu cu 10 cor., 3. Nicolae N. Bobinea din Tohanul vechiu cu 10 cor., 4. Moise Bobinea, Tohanul v. cu 10 cor., 5. Ioan Boboc din Șimon cu 10 cor., 6. Spiridon T. Crăciun cu 10 cor., și în urmă îngrijirii taurilor comunali din Tohanul vechiu și Zărnești cu câte 10 cor.

Înainte de împărțirea banilor d-l vice-comite Belle a ținut poporului adunat o vorbire frumoasă, laudându-l pentru progresul făcut pe acest teren și le-a pus în vedere economilor ca să cultive tot mai mult acest ram economic, de oarece pe aici fiind puțin pământul, numai prin prăsila de vite bune și frumoase pot ajunge la bunăstare și poziție mai înfloritoare ajungând prin aceasta în rând cu alte popoare. Tot odată s'a declarat de mulțumit de cele văzute și de avântul îmbucurător pe acest teren economic.

După un puternic „să trăiască” părintele Brumboiu a mulțumit d-lui vice-comite pentru interesul arătat față de poporul din acest cerc și în special față de comuna Tohanul vechiu, decizând a se aranja expoziția aici pentru încurajarea poporului etc. S'a împărțit apoi premiile și cu aceasta partea oficială s'a încheiat.

Merită să amintesc la acest loc cum că până la finea anului 1894 prin comuna Tohanul vechiu nu era nici o vită de soiu „Pinzgau”. Mai întâi a avut o vacă de Pinzgau d-l Ioan Berariu — fost vice notar acolo și acum în Bran — pe care i-a adus-o fratele său — mi se pare Adam Berariu — din Baia de Criș în anul 1895. Mai târziu dânsul a vândut vaca comerciantului Haralambie Ungur tot din Tohanul vechiu și astfel meritul principal e al dânsilor cumcă azi aproape toți locuitorii de acolo țin vite multe de acel soiu, cari se înmulțesc repede și sunt scumpe aducându-le frumoase venituri oamenilor.

A urmat banchetul în hotelul comunal.

S'au servit mâncări destul de bune.

Ca la ori-ce ocazie de felul acesta, așa nici acum n'au lipsit toastele.

D-l v.-com. Belle a toastat în onoarea ministrului de agricultură, care a binevoit a contribui cu bani la aranjarea acestei expoziții. D-l Dr. Iancu Meșianu a vorbit în onoarea d-lui vice-comite. D-l protopretor Bardossy pentru inteligența din cerc. D-l profesor P. Dan în onoarea conducătorilor inteligenți din Tohanul vechiu și pentru poporul brav de acolo. Părintele Brumboiu pentru jurul expoziției și în fine preotul Gr. Manoilă pentru protopretorul Bardossy.

După masă pe la 3 oare p. m. fiecare s'a depărțat la ale sale.

O scenă. Pe stradă venia un om mai bătrân, de pe fața căruia se vedea că nu fuge de beutură și se întâlnește cu inv. Nic. Vodă căruia îi spune:

— Știi ce d-le, uite ce-i, știi d-ta de ce au venit domnii ăștia mari la noi?

— Cum să nu știu.

— Ia, d-voastră nu spuneți drept!

— Ia lasă-mă în pace nene, nu vorbi ce nu pricepi.

— Așa, parcă eu nu știu, e vorba că ei vrea să vadă ce poate prostimea arăta ca să sue dările, las' că știu eu...

— El. —

Alegerea de învățători din Râșnov.

D-l I. Dan administrator protopopesc ne trimite sub înscălitura proprie următorul răspuns cu privire la cunoscuta afacere a alegerii de învățători zădărniciți din Râșnov, cu rugămintea de a-l publica:

Onorată Redacțiune!

La întâmpinarea publicată în Nr. 194 a. c. de un fruntaș râșnovean, care înscălește »un membru al sinodului«, în cestiunea alegerii celor 2 învățători din Râșnov, mă văd silit în interesul adevărului mistificat a da următoarea desmintire, pe care vă rog să o publicați în Nr. cel mai aproape al prețutului d-voastră ziar.

§ 60 p. d.) al Regulamentului pentru organizarea învățământului în Școalele populare dispune astfel: »In lista de candidare se vor primi toți concurenții cu calificățiunea în ordine, a căror petițiune de concurs a fost înaintată în termen legal«. Ca administrator protopopesc, fiind chemat să fac să se respecte legea și regulamentele noastre, am stăruit pe baza acestui § să se pună în candidație și concurentul Nicolae Garoiu, care împlinea toate condițiunile prescrise în concurs. În comitetul parochial însă d-l paroch I. Hamzea și d-l inv. pens. George Proca au stăruit de altă parte ca acest concurent să nu fie pus în candidație, pe motiv, că nu și-a dat mai întâi demisiunea din postul său de învățător definitiv în Poiana-Mărului. Atunci iam făcut atenție la §. 70 al aceluiasi regulament, care îndreptățește și pe învățătorii definitivi — pentru ameliorarea pozițiunei lor — să concureze la posturi nouă fără a-și fi dat mai înainte dimisia. În asemenea cazuri consistoriul dispune din cas în cas când are să iasă un asemenea învățător din oficiu avut, și când să rămână tot la postul său. Le-am arătat mai departe, că învățătorul N. Garoiu are concesiune în scris dela P. V. Consistoriu ca să concureze și la alte posturi de învățător și prin urmare în înțelesul legii nu'l pot eschide din candidație. Majoritatea comitetului parochial fiind pe partea parochului I. Hamzea și a membrului G. Proca n'a primit între candidați pe N. Garoiu și astfel am fost silit eu în virtutea dreptului ce mi'l dă legea, ca să'l pun în lista candidaților.

După comitet, am convocat sinodul, pe care deschizându-l, l'am invitat la constituire. D-l G. Proca însă venind în sinodul parochial, a început să mă atace pe mine în fața parochienilor că eu vreau să le pun cu puterea un »străin«, și ca adevărat demagog a început să pozeze pe acusatorul meu și pe apărătorul libertății poporului râșnovean. În urma acestei vorbiri agitatorice și tendențioase înaintea poporului neorientat, s'a produs în biserică un tumult, care a zădărnicit ținerea Sinodului.

Din aceste rezultă că d-l George Proca a dat ansă la scandal, călcând legea și asezămintele bisericesti și pe acestea eu singur le-am apărât, căci d-l paroch Ioan Hamzea pe lângă toate rugămintele mele a respins categoric să dea mâna de ajutor pentru liniștirea spiritelor agitate de d-l Proca.

Dar acum cine a păcătuit? Eu care n'am permis să se facă nedreptate concurentului N. Garoiu, care după părerea mea numai prin călcarea de lege putea fi eschis dela alegere, sau d-l George Proca, care intenționat a căutat scandalul ca să se zădărnicească alegerea de învățător. Dacă d-l Proca cu candidații săi ar fi avut majoritate în sinod, ce scop a avut vorbirea lui agitatorică, căci eu, dacă aș fi avut 100 de candidați aceasta pe el nu'l putea gena, alegerea oamenilor lui fiind sigură. D-l Proca a simțit că cu candidații lui va pica la alegere și numai așa se poate explica pentru ce a căutat cu tot prețul să zădărnicească alegerea. Dar atunci pentru ce se aruncă odiul asupra mea, de ce se dă alarmă în »Deșteptarea« care mă judecă nu mai puțin decât de nedemn de a candida la postul de protopopiat al Branului?

D-l Proca poate va ști mai bine. Eu

mi-am făcut raportul meu asupra întregii afaceri Prea venerabilului Consistor.

Zărnești, 1906 Sept. 16.

Ioan Dan,
protopop onorar și administrator protopopesc.

ECONOMIA

Organizarea școalelor economice de repetiție și indicarea mijloacelor pentru susținerea acelor*

De Nicolae Hamsea.

După o scurtă introducere asupra stărilor noastre generale, conferențiarul urmează așa:

Dintre multele scăderi și neajunsuri ce împresoară poporul precum și școalele noastre o necesitate imperativă este și »organizarea școalelor economice de repetiție«. Despre însemnătatea și înfrunțarea binefăcătoare a astor fel de școale nime nu va sta la îndoială. Posibilitatea de a vedea — interesul ce să manifestă față de școli, fie acelea de orice categorie — ni-o dau celelalte națiuni cu noi conlocuitoare.

Dacă vom cerceta legea statului, vom afla, că copiii de la anii 11—15, conform articolului de lege XXXVIII § 50 din anul 1868 sunt obligați a cerceta școala de repetițiune, planul de instrucție teoretic adecă cum e cuprins și în planul de învățământ al școalelor noastre. Articolul XII, § 43 din 1894 dispune ca comunele să dea grădina de economie și toate uneltele necesare de lucru. Instrucțiunea ministerială nr. 60.764 din 1896 statorește organizarea amănunțită a școalei de repetițiune economică în modul următor:

1) În comunele a căror locuitori se ocupă cu economia (agronomia, viticultura, horticultura, pomicultura), comuna e datoare a susținea școala de repetițiune economică. De sub acest obligământ numai atunci să scuză, dacă atare școală de repetiție economică o susține statul sau confesiunea etc.

2. Spre susținerea școalei economice se vor întrebuința jumătate din transgresiile de câmp, alte fonduri (venite) comunale, ce 5% de aruncă într-o cât acestea nu sunt legate de dotația învățătorului.

3) Comuna trebuie să dea locul și uneltele necesarii de lucru. Dacă toate aceste isvoare sunt insuficiente ministrul poate acorda ajutor de stat spre acel scop.

Despre instrucție.

4) Cursul școalei de economie e de 3 ani. Instrucția anuală e cel puțin 8 luni.

5) Oarele de instrucție iarna (din 1 Nov. până la 1 April) sunt cinci pe săptămână. În celălalt timp de instrucțiune e cel puțin 2.

6) Oarele se țin ziua des de dimineață.

7) Elevii și elevele să se instrueze separat.

8) Limba de propunere în instrucțiune e de regulă cea maghiară. Ministrul de culte la cererea susținătorului de școale poate permite și folosirea altei limbi de instrucțiune, dar în cazul acesta pentru limba maghiară trebuie special cel puțin alte 2 oare destinate.

13) Instrucția teoretică se face în sa-lele școalei elementare. Obiectele de învățământ necesare se procură cu ajutorul statului și aceste unelte se pot întrebuința și spre scopurile școalei elementare.

14) În școala economică de repetițiune se poate întrebuința carte de citire numai cu aprobarea ministrului.

*) Disertațiune cetită de autor în conferența generală învățătorescă a cercurilor protopresbiterale Sebeș-Alba-Iulia.

Aplicarea învățătorului.

15) Instrucția în școala de repetiție economică o poate prevedea acel învățător, care a ascultat regulat vre-un curs agronomic sau de vierit, sau unul care a luat parte cu succes la cursurile ordonate de ministru și despre aceasta produce atestat, ori care documentează practică specială cu atestat oficial.

16) Învățătorul să capete onorar co-răspunzător.

17) Învățătorul îl alege senatul școlar.

18) alegerea este temporală pe 3 ani și învățătorul respectiv poate fi și reales.

Inspecțiunea școlii economice.

20) Inspecțiunea în această școală o prevede senatul școlar. Afacerile școlii economice se tractează separat de celelalte școli.

Planul de învățământ în școala de repetițiune economică.

Anul I.

Economia. Solul și părțile lui constitutive. Influența apei, căldurei și luminei asupra plantelor. Clima. Grădina de pomi. Rigolarea. Adunatul de sămburi și sămănatul. Cultura pomilor răsăriți și transmutarea lor. Nobilitatea pomilor, sădirea altoilor la loc statornic. Îngrijitul. Morburile și inimiciile pomilor. Lucrări de grădină. Pregătirea gardului viu. Afacerile economului în jurul casei.

Anul II.

1) *Agronomia.* Îmbunătățirea și cultura pomului și uneltele pentru scopul acesteia. Gunoiul și gunoitul. Aratul, grăpatul, tăvalitul, sămănatul și recolta. Producerea săminței și pregătirea ei. Cultura pășunilor. Cositul fânului. Strânsul și gătitul.

2) *Cultura plantelor.* Cerealele, plante de nutreț și de săpă.

3) *Cultura viței de vie și a vinului.* Săditul viei, lucrările în vie peste an. Stropitul, gunoitul, culesul, mustul. Manipularea vinului. Pivnița și buțile.

Prăsirea vitelor. Calul, porcul, oile, vite cornute, îngrijirea și nutrirea lor.

Anul III.

Organizarea economiilor mici, edificarea caselor de locuit. Înființarea de pomării, vinuri de poame, prăsirea galițelor etc. din grădina de legumi.

Observări generale.

II.

Cetitul și scrisul.

Cetitul corect. Cunoașterea banilor și măsurilor din patria noastră. Exerciții intuitive. Geografia și Istoria Patriei, Geografia și Istoria Universală. Fizica cu referire la modul lor de viață.

Cursul I.

Narațiuni cu caractere din viața economilor. Partii din Istoria Patriei. Partii din Geografie. Partii din Higienea. Reproducerea narațiunilor și epistole. Elemente din Istoria Naturală.

Cursul II.

Continuarea celor învățate în anul I.

Cursul III.

Descrieri din Istoria Universală. Datorințe cetățenești. Ploaia, tunetul, electricitatea. Primul ajutor în caz de nenorociri.

Comput și Geometrie.

Anul I.

Operațiuni cu numeri întregi și fracțiuni. Valuta de coroane. Sistemul metric. Suprafața figurilor geometrice mai simple.

Anul II.

Repetiția celor învățate. Procent și interese. Măsuratul pământului etc.

Anul III.

Repetiția celor învățate. Contabilitatea simplă. Suprafața și volumul corpurilor simple etc.

(Va urma.)

GEORGE DIMA, Braşov.
 Cataloge care vor apărea în
 curând se trimit franco în tot locul.

Cursul pieței Brașov

Din 19 Septem. n. 1906.

Bancnote rom. Cump.	18.94	Vënd.	18.98
Argint român	18.80	"	18.84
Napoleondori.	19.06	"	19.10
Galbeni	11.20	"	11.40
Mărci germane	117.20	"	117.30
Lire turcesci	21.50	"	21.65
Scris. fonc. Albine 5%	101.—	"	102.—
Ruble Rusesci	2.53	"	2.58

CONVOCARE.

Acționarii institutului de credit și economii „SILVANIA”, societate pe acțiuni, pe baza §-lui 22 în conformitate cu dispozițiile §-lui 20 din statute sunt invitați la

adunare gener. extraordinară,

care se va ține în Șimleul-Silvaniei, în localitatea institutului la 18 Octombrie 10 oare a. m. 1906, cu următorul

PROGRAM:

1. Propunerea direcțiunei referitoare la înmulțirea capitalului social dela 300,000 coroane la 600,000 coroane.

2. In legătură cu aceasta propunere modificarea §-lor 6. 10. 17. 101 și 102 din statute.

3. Esmiterea alor trei membrii pentru verificarea procesului verbal al adunării.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea §-lui 22 din statute în sensul căruia: „la adunarea generală au vot numai acei acționari, cari cu cel puțin jumătate de an mai înainte sunt trecuți în registrul acționarilor și ca atari cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală, la direcțiunea institutului, sau la locuri desemnate prin direcțiune, au depus acțiunile lor eventual și documentele de plenipotență. Acțiunile depuse în locurile desemnate prin direcțiune se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunerea acelor cu una zi mai înainte de adunarea generală s'au depus la direcțiunea institutului”.

Pentru depunerea, respective primirea acțiunilor și documentelor de plenipotență s'au desemnat, respective au fost

rugate institutele: „Albina” în Sibiu, „Sătmăreana” în Seini, „Sălăgiana” în Jibou, „Bihoreana” și Capitalul gr. cat. în Oradea-mare, „Chiorana” în Șomeș, „Codreana” în Băsești și d-l Vasiliu Păcaș în Hotoan.

Acțiunile, documentele de plenipotență și reversalele despre depunerea acțiunilor la locurile mai sus desemnate, sunt a se prezenta la institut până la 17 Octombrie st. n. la 4 oare după amiază. Șimleul-Silvaniei, în 2 Sept. 1906.

Direcțiunea institutului
„SILVANIA”.

Cine suferă de Soldină, reumatism

se nu folosescă alta doftorie, decât se cumpere o sticlă de

Fluid de reumatism al Dr. Flesch

care vindecă mai sigur ca ori și care doftorie Soldină, reumă, dureri de spinare, Slăbiciuni de mâni și picioare cauzate prin aruncătură, osteonă, scintire. Se folosește și intern și extern. Efectul se simte în scurt timp și la boale învechite, la care n'au folosit băi sau altă doftorie. — Se capătă numai la inventator și singurul producător:

Dr. EMIL FLESCH „Magyar korona” farmacie. Győr, Baross-ut 24.

Depozit principal pentru Budapesta farmacia Török J. VII, Király-utca 12, și la farmacia „Opera”, Andrássy-ut 26.

1 sticlă de 1½, deciltru 2 cor. Sticle familiare pentru folosire mai îndelungată 5 cor. Se trimite francate la comandă de 2 sticle mici sau 2 sticle familiare.

50—50.2004.

Pene de gâscă ieftine, pentru umplut perină, din Boemia.

5 Kilo nou curățite Cor. 9-60, mai bune Cor. 12.—, fulgi albi Cor. 18—24, fulgi ca zăpada Cor. 30—36. Se trimite franco cu rambursă. Se primește îndrăgăstău se schimbă ce nu convine cu rebonificarea portului postal. BENEDICKT SACHSEL, Lobes 357 Post Pilsen, 8-5, Böhmen.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei” se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Institut indigen!

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA”

SIBIU, Strada Cîsnădiei nr. 5.

Fondată la 1868.

Edificiile proprii.

Primește în condițiuni favorabile:

asigurări contra focului și exploziunilor,
asigurări de viață și de ronte viagere,
asigurări contra furtului prin spargere,
asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni dela Direcțiune în Sibiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Brașov, Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

IOSIF NAGY,

BRAȘOV, Calea Gărei (lângă Ramificația Tramvaiului).

Are onorea a recomanda On. Public

Atelierul său de cioplitorie de piatră

și marele deposit de Monumente sepulcrale și de marmură lucrate fin și durabil.

Esecutare de mobile din marmură.

Deposit de Granit, Syemit, Labrador, Andesyt și petri de năsip durabile și scutite de îngheț. Nicăiri nu se poate procura mai ieftine, fiind din mâna primă.

Ian în antreprisă ori-ce fel de lucru de cioplit piatră la zidiri.

Prețuri solide.

13—0

Serviciu prompt.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vîndătorii de cărți prin orașe și tîrguri
este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu”

pentru credincioșii de religie ortodoxă română, cuprînd rugăciuni de dimineață și de seară, la sfînta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folositoare 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acosta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acum se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acestor mai prejos de cărți de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu” s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

	Cor. b.		Cor. b.
Legătură trainică neagră și aurită cu sîu fără chip sfînt	— .90	Imit. de fildes cu catifea și închiețore	2.65
Imit. de fildes în alb sîu negru	1.60	" " " cu catifea și podobă mai mare	3.10
" " " cu închiețore	1.80	Vîndătorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.	
" " " cu cadriu argintat și închiețore	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune” întocmită de protopresbiterul Calistral Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprînd asemenea toate rugăciunile noastre folositoare ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

In pînză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tote acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vîndătorii.

Telefon nr. 100.

FARMACIA la URS a lui

VICTOR ROTH

Colțul Strada Hirschler și Orfanilor nr. 1,
(fost Tîrgul Straelor în apropierea Teatrului.)

Cel mai mare depou de specialități farmaceutice
(INDIGENE ȘI STREINE.)

CREME pentru frumsețe și SĂPUNURI,
PUDRE și PARFUMURI franțuzești,
ARTICOLE de toaletă.
APE MINERALE.
Mărfuri de gumă.

Expediție zilnic cu poșta. Proprietarul fiind mai mulți ani în București la Farmacia Brus, dă răspuns în limba română la ori ce întrebare.

34—100.

Cruce sîu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impiedecarea circulațiunei sîngelui, anemie, amețeli, tîuituri de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asmă, auzul gren, sgîrciuri de stomac, lipsa poftei de mîncare, reoală la mîni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confunde cu aparatul „Volta”, de ore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja înfăințate crucei male electro-magnetice o recomandă deosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locuri de vîndare pentru țera i streinătate e:c.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul a 10 fil. vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.